

بررسی نقاط قوت و ضعف آموزش الکترونیک

خبرگزاری فارس: امروز دیگر ساختار و فرایند سنتی آموزش

جوابگوی نیازهای جوامع انسانی در عصر اینترنت نیست چرا

که از سالهای آغازین قرن بیست و یکم، هریک سال ونیم،

یکبار قلمرو دانش بشری بیش از دو برابر می شود تا آنجا که

تغییرات علمی، فرمهای سریع و ناپیوسته قرن گذشته را

پشت سر می گذارد و جهش گونه رخ می دهند. در چنین

شرایطی است که افراد جامعه برای هماهنگی با تغییرات

دائمی و شتابان پیرامون خود به آموزشهای مدرن نیاز

فزاینده ای پیدا می کنند.

مدت زمانی نیست که صحبت از آموزش الکترونیک یا به تعبیری

آموزش برمبنای رایانه در کشورمان مطرح شده است. آنچه که

همواره مورد پرسش مسئولان و صاحبانظران مسایل آموزشی و

مدیریتی کشور بوده است، چگونگی راه اندازی این نوع آموزش در

نظام آموزش عالی، صنایع و سازمانهای مربوط است، زیرا نتایج

حاصل از مقایسه آموزشهای الکترونیک با شیوه های سنتی

آموزش که منحصر به کلاس درس، ابزارهای ابتدایی آموزش و

شیوه معلم محور است نشان می دهد که مزیتها و قابلیتهای

آموزش برمبنای رایانه ها و اینترنت بسیار کارا، علمی، سریع و کم

هزینه تر می باشد. همین نتایج، اکثر جوامع را تشویق به راه اندازی

مدارس و دانشگاههای اینترنتی و نیز سازمانهای مجازی کرده است

تا سازمانها و مراکز علمی آنها به صورت ON LINE در شبکه ای

گسترده به امر آموزش از راه دور بپردازند.

تحقیقاتی که در زمینه آموزشهای الکترونیک انجام شده است نشان

می دهد که آغاز این شیوه جدید آموزشی به سالهای دهه ۱۹۷۰

میلادی باز می گردد. ورود رایانه های شخصی طی آن دهه به

بازارها و گسترش بسیار سریع استفاده از آنها بر توسعه این

تحقیقات افزوده است. اما توسعه واقعی روش آموزش الکترونیک

از دهه ۱۹۹۰ به بعد همزمان با جهانی شدن شبکه اینترنت رخ

داده است.

امروز دیگر ساختار و فرایند سنتی آموزش جوابگوی نیازهای جوامع

انسانی در عصر اینترنت نیست چرا که از سالهای آغازین قرن بیست

و یکم، هریک سال ونیم، یکبار قلمرو دانش بشری بیش از دو برابر

می شود تا آنجا که تغییرات علمی، فرمهای سریع و ناپیوسته قرن

گذشته را پشت سر می گذارد و جهش گونه رخ می دهند. در

چنین شرایطی است که افراد جامعه برای هماهنگی با تغییرات دائمی

و شتابان پیرامون خود به آموزشهای مدرن نیاز فزاینده ای پیدا

کی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست

می کنند.

parsi e-book

آموزش از راه دور، راه حلی برای چالشها

تغییراتی که مستمراً در جامعه رخ می دهد تمامی ابعاد زندگی

بشر را تحت تاثیر قرار داده که آموزش نیز مصون از این

تغییرات نبوده است. پیشرفت در فناوری های ارتباطی و افزایش

افراد متقاضی آموزش، آموزش را وادار به تغییر نموده است.

آموزش از راه دور به عنوان راه حلی برای این چالشها در قرن

نوزدهم به وجود آمد و مسیری تکاملی را طی کرده است. آموزش

از راه دور نوعی روش ارتباطی با استفاده از رسانه به منظور

یادگیری سیستماتیک است که در آن فراگیر و آموزشگر در

parsi e-book
WWW.PARSIBOOK.4T.COM

مسافتی دور از یکدیگر قرار دارند. خصوصیت عمده آموزش از راه دور گفت و گویی آموزشی است که نشانگر ارتباط دوطرفه و پیوسته بین فراگیر و آموزشگر است. نظام آموزش از راه دور همانند دیگر نظامهای آموزشی دارای اجزایی است. اجزای اصلی این نظام باتوجه به ویژگی های خاص خود شامل:

- ۱ - کارکنان آموزشی، که آموزشگر رکن اصلی آن است.
 - ۲ - موسسه آموزشی که می تواند به صورت مستقل یا مرکب باشد.
 - ۳ - رسانه و مواد آموزشی است که به صورت ساده و ترکیبی وجود دارد. این رسانه ها در انواع انسانی، چاپی و الکترونیک می باشد.
- امروز اعتقاد براین است که تغییرات خود نیز در حال تغییر می

باشند. تغییرات کنونی به قدری سریع به وقوع می پیوندند که آنچه

را که در گذشته هنجار به نظر می رسید نبود و جریانی از

فرصتهای جدید به وجود می آورند آموزش نیز مصون از اثرات

تغییر نیست. توسعه و استفاده از فناوری های ارتباطی در سیستم

های آموزشی سازه ای برای تغییر در آموزش هستند که موجب

تسهیل ارائه و دریافت برنامه های آموزشی در فواصل مکانی شده

اند.

پیشرفت در فناوری هایی همچون رایانه ها و روبات ها، راههای

جدیدی را برای ایجاد و افزایش روشهای نوین تدریس بر روی

آموزش گران گشوده است. در آینده آموزشگران و فراگیران در

موقعیت های یادگیری از طریق ماهواره ها با یکدیگر و دیگر

آموزشگاهها، ایالت ها و کشورها رابطه برقرار خواهند کرد و

همچنین فناوری رایانه ای اساس موقعیت یادگیری خواهد شد،

هرچند که جایگزینی برای معلم نخواهد بود.

پس از انقلاب صنعتی در قرن نوزدهم، پیشرفت‌ها در فناوری، افرادی

را با اهداف و شکل جدیدی از آموزش روبرو کرد که امروز با

نام آموزش از راه دور شناخته می‌شود. در دهه اخیر صف آرای

فوق العاده ارتباطات الکترونیکی به آموزش از راه دور موقعیت

جدیدی بخشیده است و آن را به رهیافتی آموزشی برای آموزش

شاغلین و برای افرادی که برای یادگیری قادر به حضور در مدارس

یا دانشگاهها نیستند تبدیل نموده است.

تغییر ساختار سازمانها
ضرورت بهسازی و توسعه نیروی انسانی از طریق مشارکت کارکنان

در بهبود کیفیت و افزایش بازده در سازمانها از یک طرف و گذر از

قرن بیستم و ظهور تکنولوژی اطلاعات و ره آوردهای آن از

جمله مرز گسترش سازمانها از طرف دیگر، منجر به توسعه و

گسترش واژه های مجازی مانند سازمان مجازی، آموزش از راه

دور و... شده است که نگرشی جدید بر نقش آموزش در بهبود

کیفیت در سازمانها محسوب می شود. باتوجه به ضرورت بهبود

کیفیت در سازمان از طریق توسعه سازمانی، تغییر ساختار سازمانها

به سمت مجازی شدن، گسترش مشاغل و پیچیدگی امور، لزوم

دسترسی به نرم افزارها و سخت افزارهای مربوط به تکنولوژی

اطلاعات و روشهای جدید آن و تاثیر آن در فرآیند بهبود کیفیت و

افزایش بازده پذیرش آموزشهای مجازی را غیرقابل اجتناب کرده

است. عمده ترین ابزار برای دستیابی به این هدف از طریق

آموزش جدید بویژه چگونگی استقرار، آموزشهای ON LINE می

باشد.

«ایلیت ماسی» (ELIOT MASIE) معتقد است که آموزش ON LINE صرفاً به گذراندن یک دوره خاص از طریق کامپیوتر اطلاق نمی شود. این نوع آموزش به شیوه های جدید ادغام منابع، تاثیرات

متقابل، افزایش عملکرد و فعالیتهای ساخت یافته آموزش گفته می

شود.

اما آموزش ON LINE چیست؟ این نوع آموزش وسیله ای برای یادگیری از راه دور است و یک روش آموزشی است که برای استاد

و دانشجویان این فرصت را فراهم می کند که در عین حال که از

نظر زمان و مکان از هم دور هستند، فاصله آموزشی موجود را با

وسائل مناسب تکنولوژیک پرکنند. در این نوع آموزش، کامپیوتر،

تکنولوژی ارتباطات (ICT) و شبکه‌ها بویژه شبکه جهانی اینترنت

برای پرکردن فاصله آموزشی، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

دوره‌های آموزشی که برای استفاده در آموزش ON LINE

طراحی می‌شوند، اصطلاحاً دوره‌های مجازی نام می‌گیرند. در این

دوره‌ها که از طریق شبکه کامپیوتری ارائه می‌شود. هیچ نوع

تجهیزات فیزیکی از قبیل تخته و کچ مورد استفاده قرار نمی‌گیرد،

بلکه محیط‌های آموزشی مجهز به نرم افزار و سخت افزار مورد

استفاده واقع می‌شوند. همه وسایل و فرم‌های آموزشی مورد

استفاده که در گذشته در کلاسهای سنتی وجود داشت در این

کلاسهای «مجازی» هم وجود دارد. به هر حال فعالیتها و مجموعه

تعاملات عمدتاً با تکیه بر تجهیزات سخت افزاری کامپیوتر و شبکه

جهانی اینترنت (به جای بحث و گفتگوی حضوری و رودر رو) انجام

می‌پذیرد.

در این مدل دروس مجازی عموماً غیرهمزمان ارائه می شوند و

دانشجویان مجبور نیستند در کلاسهای درسی دانشکده یا مرکز

آموزشی مشخص در زمان خاصی حضور یابند، بلکه از طریق

کامپیوتر شخصی خود و اتصال به اینترنت این عمل انجام می پذیرد.

موضوعات آموزشی و ارتباطات لازم می تواند در هر زمان و مکانی

که دانشجو مناسب بداند ارائه گردد. ابزارهای متعددی برای گفتگو

و برقراری ارتباط در کلاسهای مجازی وجود دارد که مهمترین آنها

عبارتند از:

۱ - پست الکترونیکی، LISTSERVE، شبکه جهانی (WWW) ،

پروتکل انتقال فایل (VIDEO CONFERENCE) ، FTP و TELE

CONFERENCE . این ابزارها برای دو منظور به کار گرفته می

شوند، یک گفتگوی الکترونیک، دیگری ارائه موضوعات و متون

مربوطه. این نوع ارتباط از طریق پست الکترونیک میسر می شود.

کپی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست

پارسی e-book

دکتر غفاریان عضو هیات علمی دانشگاه مالک اشتر و سازمان مدیریت صنعتی درباره ضرورت استفاده از این شیوه جدید

آموزشی در جامعه امروز ما می گوید:

رویکردهای نوین آموزشی هرچند با تنگناهایی مواجهند ولی

نویدبخش قابلیت‌های بسیار خوبی در توسعه منابع انسانی هستند.

استفاده از اساتید برجسته در سطح گسترده و برای مناطق

دوردست در قابلیت‌های آموزشی کشور ما تحول ایجاد می کند.

برای افراد پرمشغله که قادر به حضور منظم در کلاسهای درس

نیستند نیز این امکان بی نظیر است. در آموزشهای حجیم و پرتکرار،

هزینه های آموزش از راه دور به مراتب کمتر از آموزشهای

حضوری است، این امر می تواند در مباحث مدیریتی پایه مورد

توجه قرار گیرد. مشکلات تردد در شهرهای بزرگی چون تهران نیز

با استفاده از این رویکرد قابل اجتناب است.

به طور کلی می توان گفت که توسعه کمی و گسترده کیفی علم و

صنعت و رشد روزافزون اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از سویی و

افزایش پرشتاب جمعیت و نیاز شدید نسل جوان و مستعد به

تحصیلات و افزون شدن تشنگان کسب مهارتهای فنی و تخصص

های علمی از سوی دیگر، نظام آموزشی جوامع را وا می دارد که

برای همگامی با تحولات و پاسخگویی به نیازهای فراوان مشتاقان، از

مرز آموزشهای سنتی پا را فراتر نهند و نظام آموزشی خاصی را

برای شرایط فعلی جامعه تدارک ببینند. آموزش از راه دور می

تواند بخشی از نیازهای آموزشی جامعه را برآورده سازد و هزاران

جوان شیفته و مشتاق تحصیل را در مسیر خودسازی و بهسازی

جامعه سوق دهد و موجبات اعتلای سطح کیفی و کمی آموزش را فراهم آورد.

فناوری آموزش از راه دور فراهم آورنده فرصتهایی برای ارائه آموزش برای افرادی است که از طریق آموزشهای سنتی قادر به تحصیل نبوده اند. آموزش از راه دور به دلیل انعطاف پذیری و

فراگیر، محوربودن این اجازه را به فراگیران می دهد که حق انتخاب چگونگی و محتوای یادگیری خود را دارا باشند، در نتیجه خودانگیزی و خودآموزی از خصوصیات مهم آموزش از راه دور می باشد.

آموزش الکترونیک برای رفع نیازهای کشورهای متعددی در جهان

ارائه گردیده است. طبیعت این نیازها از کشوری تا کشور دیگر متفاوت است و به مرحله توسعه یافتگی آن بستگی دارد، برای نمونه در تمام کشورها ارائه فرصت برابر برای آموزش و دسترسی بیشتر

به آموزش عالی، نیاز به این نوع آموزش را ضروری می سازد. به

علاوه آموزش مستمر برای مواجهه با تغییرات برای افراد شاغل

ضروری است. در برخی کشورها دانش آموزانی که آموزش

مدرسه ای را تکمیل می کنند قادر به ورود به دانشگاه نیستند و

آموزش از راه دور موجب رفع نیاز آنها می گردد.

موسسات آموزش از راه دور در هر کشوری بنابر مقتضیات

آموزشی خاص آن کشورها تاسیس شده اند. مثلاً گستردگی خاک و

پراکندگی جمعیت در استرالیا و کانادا مهمترین سازه پیدایش و

رواج نظام آموزش از راه دور در این کشورها است. در چین و

هندوستان، تراکم جمعیت و عدم تکافوی ظرفیت موسسات

آموزشی موجود و محدودیت بودجه آموزش و در آمریکا،

انگلستان، فرانسه، آلمان، ژاپن مساله آموزش بزرگسالان و تداوم

آموزش آنان جهت آشنایی با علوم و مهارتهای جدید از جمله سازه

های مهم تاسیس اینگونه موسسات آموزش از راه دور است. در

پاکستان و ایران کثرت داوطلبان تحصیل در دانشگاهها، نیاز به تربیت

کادر آموزشی مدارس و ایجاد فرصت ادامه تحصیل برای کارمندان

و در اغلب کشورهای آفریقایی نارسایی موسسات آموزش ابتدایی،

متوسطه و عالی و تنگنای اقتصادی سبب شده است تا آموزش از

راه دور به عنوان یک نظام کم هزینه، تا حدی جایگزین نظام

آموزشی سنتی گردد. اهداف آموزشی از راه دور عبارتند از:

۱ - ایجاد فرصت برای فراگیرانی که فرصت تحصیل را از دست

داده اند.

۲ - تقویت نیروی انسانی کارآمد از لحاظ علمی و فنی.

۳ - بهبود کیفیت آموزش (آموزش مرتبط با نیازهای کشور و

آموزش مستمر برای شاغلین).

۴ - ایجاد فرصتهای آموزشی برای کارکنان.

نگرشی نو بر نقش فناوری در بهسازی سازمان

ظهور قرن فناوری اطلاعات و ره آوردهای آن (ابزارهای ارتباطی

موثر از جمله اینترنت، اینترنت، تلفن همراه، کامپیوترهای پرتابل

و...) تغییرات سریع در ساختار سازمانی صنایع از جمله مرز گستری و

انجام امور در خارج از مکان و زمان را دربرداشته است. این پدیده

مزایای زیادی از جمله کاهش هزینه، افزایش کارآیی، افزایش

سوددهی و تسهیل در برقراری ارتباط را شامل می شود. «دانشگاه

و صنعت مجازی» نیز از پدیده های نوظهور است که به طور

چشمگیری در جهان گسترش یافته و بروز آن در کشور ما نیز

اجتناب ناپذیر می باشد. از جمله مباحث مرتبط با امور مجازی

می توان به سازمانهای مجازی اشاره کرد. انواع سازمانهای مجازی

مانند تیمهای مجازی و کار مجازی دو شیوه رایج ره آورد قرن

تکنولوژی اطلاعات است. در تیمهای مجازی معمولاً ارتباط اعضا

با یکدیگر با استفاده از سیستم های الکترونیک انجام می پذیرد و

اعضا ممکن است هرگز یکدیگر را ملاقات نکنند. تیم های مجازی

باعث صرفه جویی در زمان، هزینه های مسافرت و حذف مشکل

دستیابی به متخصصین شوند و به سرعت شکل گرفته و به انجام

امور پردازند و امکان دسترسی به بازار را فراهم می آورند در کار

مجازی که دور از دفاتر مرکزی و یا تاسیسات تولیدی انجام می

گیرد، کارکنان تماس واقعی با همکاران را ندارند ولی با استفاده از

ابزارهای الکترونیک به سادگی با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند.

روشهای «میهمانخانه ای»، «میز مشترک» و «مراکز کار مجازی» از

انواع متداول این روش می باشند.

مزایای استقرار و بهره گیری از آموزش مجازی در سازمان

آموزش مجازی در صورتی که به خوبی طراحی و بکار گرفته شود

جواب می دهد. نتایج تحقیقات مختلف با متدلوژی های قوی و

بعضاً با کنترل های آزمایشی نشان می دهد، آموزشهای مجازی تاثیر

مثبتی در توسعه تجارت پاره ای از کشورها داشته است. مزایای

عمده استقرار و بهره گیری از آموزشهای مجازی از نظر «رندی

توماس» (۲۰۰۱) به شرح زیر می باشد: کاهش هزینه های

آموزشی، بهبود عملکرد و بهره وری بیشتر، تسریع در دسترسی به

بازار، به روزآوری دانش و تسهیل در جذب نیروی انسانی.

از دیرباز این موضوع مطرح بوده که یکی از مشکلات آموزشهای

سنتی، عدم امکان سنجش میزان بازگشت سرمایه است، لیکن

آموزشهای مجازی ماهیتاً نسبت به آموزشهای سنتی بیشتر قابل

اندازه گیری است و ابزارهای مختلف اندازه گیری جهت سنجش

میزان انتقال دانش از این طریق طراحی شده است. از جمله این

ابزارها می توان به نرم افزارهای ویژه سنجش و اندازه گیری اشاره کرد.

در این باره موارد زیر را بخوانید نام منبع مجاز نیست
کپی برداری بدون انگیذ نام منبع مجاز نیست
کاهش هزینه آموزش
parsi e-book

! شرکت BRANDON HALL، ۴۰٪ کاهش هزینه را بدون کاهش

اثر بخشی گزارش کرده است.

! شرکت CISCO صرفه جویی ۱۰ میلیون دلاری را در صرف هزینه

از طریق جایگزینی و بکارگیری آموزشهای مجازی گزارش کرده

است.

! خطوط هواپیما ایالت متحده با کاهش ۶۰٪ در زمان آموزش

توانسته است ۹ میلیون دلار در پرداخت هزینه های هتل و سایر

هزینه ها صرفه جویی نماید.

! شرکت کامپیوتری اپل، کاهش ۸۳ درصدی هزینه را در بکارگیری

یک دوره آموزش مجازی، نسبت به آموزشهای سنتی گزارش کرده است.

کی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست
کارایی و اثربخشی بیشتر
آموزشهای مجازی زمان یادگیری فراگیران را به طور متوسط بین ۲۵ تا ۵۰ درصد کاهش داده و نشان داده است که زمان فعال حفظ

اطلاعات نیز به نسبت قابل ملاحظه ای افزایش یافته است.

! شرکت IBM براساس نتایج نظرسنجی که از شرکت کنندگان در

دوره های مجازی اخذ نموده گزارش کرده است که فراگیران

نسبت به آموزشهای سنتی باصرف زمان، مواد درسی را آموخته

اند.

! شرکت GE گزارش کرده است که توانمندیهای آموزشی فراگیران

مجازی نسبت به آموزشهای سنتی ۶۵٪ افزایش یافته است.

بهبود عملکرد

با آموزش مجازی می توان یک محیط کاری با نیروی انسانی

آموزش دیده در حداقل زمان ممکن ایجاد نمود که نتیجه آن بهره

وری بیشتر خواهد بود. *کپی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست*

! شرکت SUN MICROSYSTEM با بهبود شرایط و اجرای برنامه

آموزش آشناسازی کارکنان با نحوه بهره گیری از آموزش مجازی

توانسته است ۱۰۰ میلیون دلار در پرداخت هزینه های حقوق و

بکارگماری کارکنان تجاری صرفه جویی نماید.

! از طریق آموزشهای مجازی ۱۰۰۰۰ نفر از مشاوران یکصد شرکت

خدماتی تابعه FORTUNE توانسته اند گواهینامه حرفه ای، دریافت

نمایند که نتیجه آن ۱۰۰ میلیون دلار صرفه جویی سالیانه نسبت به

هزینه های آموزشهای سنتی بوده است.

بهبود رقابت پذیری

نتایج یکی از مطالعات معتبر که اخیراً اجرا شده است نشان می دهد

که فعالیتهای عمده و کلیدی که طی آن شرکتهای امروزی می

توانند به بقای خود ادامه دهند عبارتند از:

میزان نوآوری و ابداعات، جذب و نگهداشت نخبگان، ایجاد ارتباط

موثر و مثبت با مشتریان و افزایش کیفیت محصولات و خدمات.

دکتر غفاریان، درجای دیگر از مصاحبه خود، مزایای استقرار و بهره

گیری از آموزشهای مجازی را چنین برشمرد: آموزش از راه دور

که با استفاده از فناوری جدید ارتباطات و اطلاعات ابعاد جدیدی

یافته است، این شرایط را فراهم می سازد تا در مناطق دوردست و

پراکنده بدون اینکه نیازی به تردد فیزیکی دانشجو یا استاد باشد

فرایند یادگیری برقرار شود. این شیوه هزینه اجرایی بسیار

کمتری دارد، دانشجو می تواند زمان یادگیری را با وقت خود تنظیم

کند و این برای مدیران و افرادی که در کارهای پرمشغله قرار

دارند بسیار ارزشمند است. توان صرف شده برای شرکت در یک

دوره اینترنتی نسبت به دوره حضوری به مراتب کمتر است، هر چند

نباید این تصور ایجاد شود که برای شرکت و موفقیت در این دوره

ها تلاش و صرف وقت ضروری نیست. تجربه دوره هایی که با

استفاده از اینترنت برای آموزش درس «مدیریت استراتژیک»

برگزار شده است نشان می دهد که هر دانشجو به طور متوسط

بین ۵ تا ۷ ساعت در هفته باید به این امر اختصاص دهد، اما در هر

زمانی که مایل است و در خانه و یا در هر مکانی که مناسب باشد،

امکان استفاده از تکنیک های پیشرفته چندرسانه ای وجود دارد.

آشنایی دانشجویان با فناوری اینترنت، پست الکترونیک و نرم

افزارهای مربوطه و نیز استقلال زمانی و مکانی برای دانشجو و

استاد از سایر مزایای آموزش از راه دور است.

دانشگاه مجازی یا اینترنتی

گفته شد که یکی از تحولات مهم در آموزش عالی، پیدایش

دانشگاههای مجازی است که با حذف محدودیتهای مکان و زمان،
قلمرو خدمات خود را از مرزهای ملی و منطقه ای به مرزهای

بین المللی و جهانی گشانده است.

در دهه های اخیر عوامل متعددی موجب افزایش توجه به آموزش

مجازی در سراسر جهان شده است که از آن جمله می توان به

موارد زیر اشاره نمود:

۱ - پیشرفتهای چشمگیر در فناوری اطلاعات و ارتباطات و ظرفیت

آنها در ارائه فرصتهای آموزشی، کاهش هزینه ها و افزایش سهم

موسسات آموزشی در بازار ملی و بین المللی

۲ - افزایش رشد جمعیت، جمعیت جهان تا سال ۲۰۱۵ از ۱/۶ میلیارد

نفر به ۲/۷ میلیارد افزایش خواهد یافت که ۹۵ درصد این رشد در

کشورهای در حال توسعه خواهد بود.

۳ - پدیده جهانی شدن و گردش اطلاعات، ایده ها، ارزشهای

فرهنگی، سرمایه، کالاها و خدمات در یک اقتصاد شبکه ای جهانی،

تقاضا برای آموزش را افزایش خواهد داد.

۴ - افزایش تقاضا برای برخورداری از فرصتهای یادگیری مادام

العمر در اثر تغییرات سریع در بازار اقتصاد و اشتغال.

۵ - رشد انفجارگونه دانش علمی و گسترش شکاف بین کشورهای

در حال توسعه و توسعه یافته.

۶ - کاهش بودجه دولتها برای تامین منابع مالی جهت پاسخ به

تقاضاهای فزاینده برای آموزش عالی. دانشگاه مجازی با اهداف

گوناگونی مثل فراهم کردن فرصتهای یادگیری مفید برای افراد در

زمان، مکان و سبک دلخواه برای افراد، بهبود کیفیت آموزش،

کاهش هزینه های آموزشی، افزایش توسعه اقتصادی، پاسخگویی

بیشتر به نیازهای اقتصاد دانش بر و جامعه پیچیده و غیره ایجاد

شده است. *کی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست*
ویژگی های زیر دانشگاه مجازی را از دانشگاه سنتی متمایز می

سازد:

! محدود به یک مکان فیزیکی نیست

! به مدد قدرت فناوری های نوین، ارتباطات جهانی دانشجویان،

اساتید، دانش آموختگان و پژوهشگران را در یک محیط انعطاف

پذیر و دائماً متغیر جهت تولید و توزیع دانش، ممکن می سازد.

نظام آموزش عالی کشور برای مواجهه با رشد روزافزون جمعیت و

افزایش تصاعدی تقاضاهای اجتماعی برای دسترسی به فرصتهای

آموزشی بویژه در سطوح عالی و دانشگاهی و نیز ناتوانی و

ناکارآمدی سیستم فعلی و محدودیت منابع مالی در پاسخ به این

تقاضاها، و همگام شدن با پیشرفتهای جهانی، باید برای کاهش

آسیبهای روانی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ناشی از تقاضاهای

پاسخ داده نشده، به استراتژی‌ها و سازوکارهایی فراتر از

ساختارهای کهنه دیروزی بیاندهد و با ایجاد دانشگاههای مجازی

در کنار و موازی دانشگاههای سنتی، به عنوان مکمل، نه جایگزین و

رقیب، فرصتهای آموزشی متنوع، غنی و گسترده‌ای را برای

متقاضیان فراهم کند. اگرچه حرکت به سمت ایجاد موسسات

مجازی در یک ساله اخیر در ایران آغاز گشته است اما بدیهی است

تحقق و موفقیت این حرکتها و اقدامات، مستلزم بررسی ابعاد نظری

و ادراکی آنها در اجرا است

مطالعات تطبیقی از جمله بررسی آموزش مجازی در مناطق ده

گانه جهان، بیانگر رشد شتابان و روزافزون آموزشهای مجازی به

اشکال و انواع گوناگون است.

دانشگاههای سراسر جهان اقدامات قابل توجهی در راستای راه

اندازی دانشگاه مجازی انجام داده اند.

ظهور دانشگاههای مجازی به اشکال زیر دیده شده است:

۱ - موسسات آموزش از راه دور (ابر دانشگاهها) که به صورت

مستقل یا با ترکیب محیط سنتسی و مجازی به ارائه آموزش می

پردازند.

۲ - موسسات آموزشی متعارف سنتی که از فناوری های اطلاعات و

ارتباطات برای تقویت آموزش حضوری، بهبود کیفیت، افزایش

بهره وری و انعطاف پذیری، و به امید کاهش هزینه ها و افزایش

درآمدها از طریق جذب دانشجوی بیشتر استفاده می نمایند.

۳ - موسسات آموزشی کاملاً مجازی که فاقد پردیس های فیزیکی

هستند و تمام فعالیتهای خود را به طور کامل در محیط های

اطلاعاتی و ارتباطی انجام می دهند. مانند دانشگاه آنلاین فینیکس،

دانشگاه آندرو جکسون و دانشگاه کاپلا (CAPPELLA)

۴ - دانشگاههای سهامی یا موسسات خصوصی مهارت آموزی.

پاره ای از مزایای دانشگاههای مجازی

! امکان آموزش، فارغ از مکان و زمان و نتیجه جلوگیری از مهاجرت

های ناخواسته و گسترش بی رویه شهرهای بزرگ، حفظ بافت

خانوادگی، انتقال آموزش و فرهنگ دانشگاهی به نقاط دورافتاده و

تعمیم آن در میان همه اقشار جامعه، پر کردن اوقات فراغت به

بهترین شکل ممکن، رواج پژوهشهای بومی، کاهش تدریجی هزینه

های آموزش، کاهش قابل ملاحظه و تأخیر حذف زمان رفت و آمد

به دانشگاه، کاهش زیانهای ناشی از غیبت های ناخواسته دانشجویان

در جلساتی از کلاسهای درس، حذف هزینه خوابگاههای دانشجویی

و...! ارتقای اثربخشی آموزش

کی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست

پارسی e-book

بسته های CBI توسط تیم های مجرب و چندمنظوره تهیه و با استفاده از تکنولوژی چندرسانه ای عرضه می شوند. سرعت

آموزش با توانایی دانشجویان هماهنگی دارد. پیشرفت دانشجویان

در نیل به هدفهای رفتاری آموزش مرتباً محک زده می شود و

بازخور آن به دانشجویان و استادان منتقل می شود. فرایند

آموزش و محتوای آن دارای پویایی است.

! قابلیت پوشش متقاضیان روزافزون آموزش

دانشگاههای اینترنتی و کلاسهای مجازی قابلیت پذیرش تعداد بسیار

بیشتری از دانشجویان و داوطلبین یادگیری را دارند. گستره پوشش

آنها فارغ از مرزهای جغرافیایی است.

! قابلیت دسترسی به کتابخانه های دیجیتال

در کتابخانه های سنتی، تعداد نسخه های یک عنوان کتاب یا مجله محدود است. اما کتابخانه های دیجیتال که معمولاً در دانشگاههای مجازی مورد استفاده قرار می گیرند به سادگی کپی های

الکترونیک از منابع را در اختیار متقاضیان قرار می دهند. کتابخانه

های دیجیتال اکثر دانشگاههای مجازی با یکدیگر پیوند اینترنتی دارند و دانشجویان می توانند از همه آنها استفاده کنند.

آموزش مجازی در نظام آموزش عالی ایران

تاکنون به پژوهش در شیوه های مدرن آموزش و اجرای آنها در

ایران توجه بایسته نشده است. به عنوان نمونه، دانشگاه آزاد سابق،

دست به الگوبرداری محض از یکی از دانشگاههای انگلستان (O.U).

زد، بدون آنکه به بسترهای متفاوت جغرافیایی و اجتماعی دو کشور

توجه لازم نماید. فعالیتهای این دانشگاه چند سال پس از تاسیس آن با

ادغام در مجتمع ادبیات و علوم انسانی (سال ۱۳۵۹) و بعداً در

دانشگاه علامه طباطبایی تقریباً متوقف شد. دانشگاه پیام نور از سال

۱۳۶۶ فعالیتهای خود را با هدف نزدیک شدن به آموزش از راه دور

ولی در عمل آموزش نیمه حضوری آغاز کرد. این دانشگاه با وجود

موفقیت نسبی در گسترش جغرافیایی آموزش و پاسخگویی به

بخش قابل توجهی از متقاضیان تحصیلات دانشگاهی، هنوز با روشهای

مدرن آموزش فاصله بسیار دارد.

باتوجه به قلت تعداد استادان مجرب دانشگاهی و کارشناسان CBI

در ایران، در حال حاضر توسعه دانشگاههای مجازی مستقل در

کشورمان چندان آسان به نظر نمی رسد. دانشگاههای مجازی

مستقل باید اجباراً استادان دانشگاههای کلاسیک را برای فعالیت خود،

به عاریت بگیرند. ولی، دانشگاههای کلاسیک ما می توانند در کنار

فعالتهای آموزشی و پژوهشی خود به طور جدی پژوهش در

شیوه های نوین آموزش را دنبال کنند. آنها می توانند، رفته

رفته تعدادی از دروس خود را در کلاسهای مجازی ارائه دهند

و در کوتاه مدت به راه اندازی دوره های نیمه حضوری با اتکا به

CBI و آموزش اینترنتی مبادرت ورزند.

راه حل های الکترونیک

طی سال های اخیر در شبکه ارتباطات جهانی پدیده های الکترونیک

بسیاری از جمله E-BUSINESS، E-COMMERCE، و E-

GOVERNMENT و غیره شکل گرفته اند که تماماً بر بستر شبکه

جهانی اینترنت توسعه یافته اند. این مطلب را آقای شایسته زاده

رئیس بخش اطلاعات مدیریت مرکز آموزش سازمان مدیریت

صنعتی در نشستی که تدبیر با ایشان داشت عنوان کردند.

به گفته ایشان از میان تمام پدیده های الکترونیک بالا به علت نداشتن پیش نیازهای لازم مانند کارت اعتباری، قوانین و آئین نامه

های تجاری و نبود شرایط لازم برای تبادل کالا میان ما و سایر

کشورها تنها توانسته ایم از شیوه جدید آموزشی یعنی E-

LEARNING استفاده کنیم. در این مورد شرکتهای بسیاری متولی

بسترسازی در جهت تولید نرم افزارهای لازم یا تولید محتوای E-

LEARNING شده اند. این شرکتهای موفق شده اند تا در خارج

از کشور نمایندگی هایی را بیابند و آموزش الکترونیک در ایران را

گسترش دهند اگرچه مؤسسات دولتی نیز درصدد ایجاد

سازوکارهای آموزش از طریق اینترنت برآمده اند اما این

تلاش بیشتر در چارچوب قوانین و مقررات داخلی آنها بوده است.

مؤسسات آموزشی فعال در این امر نیز از طریق آموزش الکترونیک، آموزشهای خود را گسترش داده اند از جمله می توان به سازمان مدیریت صنعتی اشاره کرد. این سازمان از مزایای

آموزش از راه دور یا همان آموزش الکترونیک که فارغ از زمان و مکان است، بهره می گیرد و از اساتید مجرب و محتوای منابع وسیع در امر آموزش، استفاده می نماید.

برای راه اندازی آموزش الکترونیک نیاز به تدوین روش و استاندارد به صورت سیستمی داریم و از آنجا که شرکتهای

مؤسسات هر کدام دارای نظامهای مخصوص به خود هستند یعنی برخی سرویس دهنده به دیگران و برخی خدمات را برای استفاده

در مجموعه خود می خواهند، پس تدوین روش و داشتن

استاندارد آموزش های از راه دور باید براساس نظامهای هر

شرکت و موسسه تدوین شود. ذکر نام منبع مجاز نیست

parsi e-book

بسترسازی E-LEARNING در ایران به عنوان یک فعالیت آغاز

شده است اما تا حد زیادی ناموفق بوده است و تنها از بسترهای

معروفی چون OBJECTJ و BLACKBOARD، WEBCT برای

محتواسازی در امر آموزش استفاده می شود.

به طور کلی می توان گفت که رفتن به سمت آموزش الکترونیک

برای ما یک اجبار و یا ضرورت است. امروز در سطح جهان بسیاری

از دانشگاهها و موسسات آموزشی به طور مجازی در خانه ها به

آموزش علاقه مندان می پردازند و مدرسین مربوطه را نیز

ارائه می دهند در این حرکت جهانی، توسعه این شیوه جدید

آموزشی برای ما می تواند یک هدف استراتژیک باشد پس نباید از

این حرکت عقب بمانیم. کپی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست

parsi e-book

اولین گام برای محتواسازی

سازمان مدیریت صنعتی مانند سایر موسسات آموزشی که نیاز

استفاده از آموزش از راه دور را احساس کرده اند، از یک سال

گذشته در جهت توسعه آموزشهای مجازی اقدامات موثری انجام

داده است که نخستین گام در این راه محتواسازی و طراحی اولین

دوره مدیریت استراتژیک در سازمان بوده است. سپس چگونگی

ارائه آن مورد مطالعه قرار گرفت که از بستر BLACKBOARD

در این مورد استفاده شده است. پارسای کتاب
parsi e-book
WWW.PARSIBOOK.4T.COM

خوشبختانه از این دوره استقبال خوبی شد و ما را تشویق کرد تا به

سمت محتواسازی سایر دروس آموزشی - مدیریتی حرکت کنیم.

در حال حاضر در صدد تهیه نرم افزارهای مناسب به عنوان بستر

ارائه برای دروس آموزشی خود هستیم. برای این کار و برای

توسعه فعالیتهای آموزشهای مجازی خود با موسساتی که در این

زمینه فعالیتهایی داشته اند همکاری متقابل داریم. به طور کلی برای

گسترش و توسعه واحد آموزشهای الکترونیک در سازمان به تدوین

سازوکارهای ایجاد محتوا که با فرهنگ سازمانی ما هماهنگ باشد

پرداخته ایم و سعی داریم تا این محتوا منحصر به سازمان مدیریت

صنعتی باشد. در این راه باید استانداردهای لازم برای اجرای

صحیح E-LEARNING را رعایت نماییم که به این منظور از اساتید

برجسته مدد می گیریم. هدف ما این است تا بر طبق برنامه برای

استراتژی IT در سازمان گامهای موثری برداشته شود.

تدبیر: مشکلات پیش روی اجرای مناسب آموزش الکترونیک در

کشور کدامند؟
کمی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست

- نخستین مشکل در این راه نبود بسترهای ارتباطی مناسب در کشور است، نبود قوانین و مقررات لازم، مشکل زبان انگلیسی میان

کاربران، تحریم های جهانی برای دستیابی به منابع از دیگر مشکلات

در این فرایند است. از طرفی نداشتن امکانات ارتباطی خوب در

شبکه، نبود سخت افزارهای لازم برای کار و عدم دستیابی به نرم

افزارهای اصلی، از دیگر تنگناهای این شیوه نو می باشد. به طور کلی

مشکل ما در بستر سازی مناسب و ایجاد محتوا برای شیوه های

آموزش الکترونیک است. همان طور که گفته شد بخش دولتی

سازوکارهای خاص خود را دارد و آموزش الکترونیک را در درون و

براساس اهداف آموزشی خود تهیه می کند و بخش خصوصی نیز

هر کدام در چارچوب برنامه های خود، به یک منبع خارجی (

SOURCE) وصل شده اند و فعالیت می کنند. از طرفی این شرکتها

از انسجام و همکاری لازم میان خود برخوردار نیستند. به نظر من

راه حل این است که ارگانی باید متولی تحول در زمینه رشد

آموزش الکترونیک در کشور باشد تا براساس تحقیقات گسترده، راه

حلهای مناسب را برای رفع مشکلات بالا بیابد و بتوان این شیوه

مدیریتی را در دانشگاهها، دبیرستانها و تمام مراکز و موسسات فعال

در کشور جاری کند. زیرا می دانیم که آموزش در کشور برای

همه یکسان نیست. پس می توان با گسترش آموزشهای الکترونیک

در تمام سطوح این اختلاف را از میان برداشت. پیشنهاد من این است

که این فعالیت حداقل در سطح استانها نیز آغاز شود.

اینکه E-LEARNING در سایر کشورهای پیشرفته بسیار توسعه یافته

است، به علت وجود بسترهای ارتباطی لازم است. حرکتهای ما نیز

آغاز شده اما کند است که به علت، نبود فرهنگ اجرای این روش

در جامعه ما می باشد. بنابراین لازم است تکنولوژیهای آموزشی با

توجه به فرهنگ کشور و فرهنگ آموزش گیرندگان ایرانی، تدوین

و راه اندازی شود تا بتوان حیطه فعالیتهای آموزشی را به نقاط دور

گسترش دهیم.

ضرورت استفاده از آموزش الکترونیک

طی دهه های اخیر حرکتهای پرشتاب بسیاری از جوامع در مقابل

عقب ماندگی کشورهای دیگر ضرورت استفاده از آموزش راه دور

را پررنگ تر ساخته است. این ضرورت در جوامعی چون جامعه ما

نیز ملموس است اما پرسشی که مطرح می شود این است آیا

باوجود شیوه های سنتی معلم و شاگرد و ساختار کهنه نظام

آموزش ما می توان شیوه آموزش الکترونیک را در سطح

کشور رشد و توسعه داد.

آقای مهدی کاشیها استاد دانشگاه و رئیس هیات مدیره مؤسسه

آموزشی رایان کاشیها در تکمیل این بحث معتقد است: چون نوع

ارتباط کشور ما با سایر کشورها با نوع ارتباطات کشورهای پیشرفته

متفاوت است یا بهتر بگوییم به علت عدم ارتباط واقعی با سایر

کشورها تقاضاهای لازم را به خوبی احساس نکردیم وقتی هنوز برای

جوانان خود مفهوم کلاس را در نیمکت خلاصه و تعریف می کنیم و

تنها دروس را به خود وارد آنها می دهیم و نمی خواهیم که خود

حرکت کنند، چگونه توقع داریم این جوانان، مدیران و متخصصان

پویای آینده باشند در کشورهای پیشرفته جوانان را در تعامل با

جریانات جامعه قرار می دهند و آنها به کمک روش تجزیه و تحلیل

در حرکت توسعه جامعه شان شریک می شوند اما در کشور ما

شرایط و نظام آموزشی به گونه ای است که جوانان و دانش

آموزان هیچ تقاضایی را احساس نمی کنند و همیشه بحث عرضه

در آموزش مطرح است امروز ابزارهای جدید آموزشی مثل

اینترنت در جامعه ما فراوان شده است و جوانان ما آن را بکار می

برند و متأسفانه اکثراً در جهت منفی یا سرگرمی است زیرا نقاط

مثبت و قوت این وسیله توانمند به خصوص در امر آموزش را به

آنها معرفی نکرده ایم.

اهدافی که در جهت کاهش حذف نقاط منفی همچنین دگرگونی در

نظام سنتی آموزش و جایگزینی شیوه های آموزشی به صورت

مجازی بسیار مهم هستند، به قرار زیر است:

۱ - سیستمی کردن آموزش، معلم و دانش آموز در نظام آموزش

و پرورش باید از شکل سنتی خارج و به صورت آنچه که در

کشورهای پیشرفته متداول است در تعامل باشند.

کپی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست
parsī e-book

۲ - گسترش فناوری اطلاعات، این فناوری در رشد و معرفی فنون

در تمام سطوح کاربرد وسیعی دارند اگر در جوانان خود تقاضا

برای IT را افزایش دهیم آنها نیروهای بالقوه ای خواهند بود که

می توانند به کمک همین ابزارها درباره مسائل و امکانات مهم

کشور چون نفت، توریست، صنعت، کشاورزی و... به بحث و تجزیه و

تحلیل بپردازند. امروز دیگر اطلاعات در درون یک کلاس به شکل

سنتی آن حاصل نمی شود بلکه مانند جوامع توسعه یافته روشهای

آموزش را نباید از کلاسها فراتر برد تا فراگیری ها در محیط کار و

پارسیبوک
WWW.PARSIBOOK.4T.COM
parsī e-book

زندگی تحقق یابند.

۳ - افزایش تولید علم، جهت افزایش دانش باید از هر گونه وسیله

استفاده نمود. امروز از شیوه های مجازی می توان بهترین نتیجه را

در این امر گرفت در حال حاضر در صد جمعیت ایران نسبت به

جمعیت جهان قریب ۱/۲ درصد است در حالی که سهم تولید علم

کشور نسبت به جهان چندین برابر کمتر از عدد فوق می

باشد.

۴ - رسیدن به استانداردهای جهانی سواد و آموزش، در حالی که

نرخ سواد در کشورهای دیگر براساس سیستم IT می باشد، در

ایران هنوز این نرخ براساس خواندن و نوشتن است و ضرورت

دارد باتوجه به استانداردهای جهانی این امر از مدارس و حتی از

خانواده ها آغاز شود.

۵ - کیفیت بخشی آموزش، دیگر نمی توان کیفیت آموزش را با

مراجعه به چند کتاب خلاصه نمود بلکه حرکت پرشتاب علوم در

سطح بین المللی به گونه ای است که باید به کمک ابزارهای ارتباطی

در هر زمان و مکان بتوان به اطلاعات و مطالب موجود و نو

دسترسی داشت.

۶ - کاهش و حذف تفاوت های آموزشی، در کشور ما به علت وجود

فاصله طبقاتی با استفاده از این روش می توان طبقه متوسط و در

آتی نزدیک کلیه طبقات را که دسترسی به سیستم خواهند داشت

تحت پوشش قرار داده و بدین ترتیب، تامین عدالت را در امر

آموزش فراهم نمود.

۷ - افزایش انگیزه در کاربران، بی تردید با استفاده از شیوه آموزش

الکترونیک که سبب حذف یا کاهش بسیاری از مشکلات نظیر

ترافیک، هدر رفتن زمان و کاهش هزینه ها خواهد بود، انگیزه ای

برای فراگیری اطلاعات و علوم برای کاربران خواهد شد.

کی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست

parsi e-book

۸ - رشد کارآفرینی، این شیوه باعث ایجاد بستر برای رشد

کارآفرینی خواهد شد و می تواند ما را از چارچوبهای بسته سنتی

اشتغال خارج و باعث ایجاد شغل های جدید باتوجه به تخصص،

گردد.

موسسات اینترنتی و تنگناهای پیش رو

به نظر می رسد که نه تنها موسسات فعال در شبکه اینترنتی

کشورمان، بلکه کل شبکه از مشکلات عمیقی رنج می برد. اگرچه این

مشکلات به مرور در حال رفع هستند اما این روند بسیار کند است.

از جمله این مشکلات می توان به پایین بودن سرعت اینترنت و نبود

سرویس دهی مناسب به صورت ISP اشاره کرد. آقای مهندس

منصور کاشیها مدیرعامل مؤسسه آموزشی رایان کاشیها ضمن

تاکید بر تنگنایهای موجود در شبکه اینترنتی کشورمان در این باره

معتقد است، وقتی وارد کار آموزش از طریق اینترنت شدیم، به

تحقیق درباره علت پایین بودن سرعت کاربری اینترنت در شبکه

پرداختیم و متوجه شدیم که تمام کاربران ما از سیستم با روش

«دایال آپ» (DIAL UP) استفاده می کنند و هنوز سیستم هایی چون

ADSL، DSL آن طور که باید مرسوم نیست. می دانید که این

سیستم ها دارای سرعت بسیار بالا هستند طوری که می توان

DATA را از طریق باند باز خطوط تلفن انتقال داد.

متأسفانه امروز به علت کمبود خطوط تلفن که اکثر آدر جهت

کارهای ضروری در زندگی کاربران استفاده می شود چگونه می

توان انتظار داشت که از طریق همین خطوط تلفن اندک به جستجو

در اینترنت پرداخت. امروز تمام سایت های جهان به صورت ON

LINE یا مستقیم در گستره عظیم به فعالیت می پردازند اما کشور

ما از این مزیت محروم است. چگونه می توان از کاربری که ازدو

سو هزینه می کند (یکی هزینه ACCOUNT استفاده از اینترنت و

دوم هزینه پالس تلفن) انتظار داشت تا بی دغدغه در اینترنت و

شبکه در جست و جوی اطلاعات مناسب درسی خود باشد.

جامعه دانش آموزی و آموزش الکترونیک

در این خصوص تعداد زیادی از کشورها اینترنت رایگان را در اختیار

دانش آموزان خود قرار داده اند تا آنها بتوانند فارق از مسائل

مالی استفاده از اینترنت، به جست و جوی فراگیری علوم و فنون

بپردازند.

ما با توجه به این محدودیتها سعی کردیم روشی را پیاده سازیم تا دانش آموزان بتوانند با حداقل هزینه و وقت مطالب مورد نیاز خود را از سیستم اینترنت دریافت و در کامپیوتر شخصی خود

ذخیره نمایند. در این خصوص دروس توسط بهترین دبیران

آموزش و پرورش از روی کتب درسی تالیف و با فرمت PDF بر

روی سایت UPLLOUD گردیده است. در این فایل ها دروس به

صورت نوشتاری به همراه تمرین های مختلف آورده شده است و

در این سیستم دانش آموزان قادر خواهند بود در امتحانات و

ارزشیابی مستمر شرکت نمایند.

دانش آموزان از مقطع راهنمایی تا کنکور می توانند از این سایت

استفاده کنند. دانش آموزان می توانند با استفاده از قسمت

پرسش، پاسخ سوالات خود را مطرح نمایند و سایت موظف به

پاسخگویی آنها تا ۱۲ ساعت بعد می باشد. علاوه بر مدیریت سایت،

دیگر کاربران سایت نیز می توانند به آنها پاسخ دهند. بدین ترتیب

مخزنی از سوالات و پاسخها ایجاد می شود که می توان از سیستم

جست و جو در آن استفاده نمود. این سوالات می تواند در رابطه با

مطالب درسی، روانشناسی و حتی پزشکی باشد. در رابطه با دروس

تعاملی این سایت اقدام به ایجاد بخش تستهای هوشمند،

آزمایشگاههای مجازی و کارگاههای آموزشی نموده است. در

مبحث تستهای هوشمند دانش آموز تنها در صورت ارائه جوابهای

صحیح و متوالی می تواند به مطالب بعدی دسترسی پیدا کنند. در

غیراین صورت مطالبی را که در آن ضعف دارد در اختیارش قرار

می گیرد تا مجدداً مطالعه نماید. در بخش آزمایشگاههای مجازی

تمامی آزمایشات کتاب درسی به صورت مجازی در اختیار دانش

آموزان قرار خواهد گرفت. در این سایت دروسی چون هندسه

تحلیلی، ریاضیات و دیفرانسیل قرار داده شده اند تا دانش

آموزان خود به حل مسایل این درس ها بپردازند. چرا که روش

تجزیه و تحلیل اساس کار در این سایت می باشد.

یکی از قابلیت های آموزش الکترونیک رشد خودباوری و اعتماد به

نفس و دستیابی جوانان جامعه ما به موفقیت های چشمگیر در زندگی

است طوری که به کمک سایت اینترنتی، مشاوران و روانپزشکان می

توانند در تعامل با جوانان کشور به طور مجازی در ایجاد خودباوری

و رشد شخصیت آنها موثر واقع شوند.

parsi e-book
WWW.PARSIBOOK4T.COM

حضور پررنگ بخش خصوصی

آقای مهدی کاشیها در خاتمه می گوید: امروزه ثابت شده است که

بخش خصوصی در اقتصاد هر کشور نقش اصلی را بازی می کند

و بخش دولتی تنها نقش برنامه ریز، هدایت گر و کنترل کننده را

باید داشته باشد. به خصوص در بخش IT و آموزش از راه دور با

توجه به پویایی و سرعت این حرکت — ایستی توسط بخش

خصوصی سرمایه گذاری و اقدام شود و دولت تنها با پشتیبانی و

راهنمایی از بخش خصوصی در این امر می تواند کارساز باشد و

برای ایجاد باور و قبول موضوع در جامعه ضروریست از طریق

رسانه ها به خصوص صدا و سیما همچنین کلیه ارگانهای مربوط به

این امر کمک شود.

اهداف و ویژگیهای آموزش های مجازی

پیتر بنتلی (2001)، (PETER BENTLEY) با توجه به اهداف

زیرموفقیت آموزشهای مجازی در سازمانها را برمی شمرد. این

اهداف شامل عملیاتی (مانند کاهش هزینه ها) و استراتژیک

(مانند رقابت پذیری) می گردد. اهداف عملیاتی عبارت از بکارگیری

آموزشهای مجازی و ارتباط دادن آن با مقاصد، مأموریتها و اهداف

عالی سازمان می باشد. اهداف استراتژیک شامل ارتباط دادن

استراتژی سازمانی به کارآیی و توانمندی کارکنان؛ بهبود عملکرد

سازمانی، کارآیی و پاسخگویی به بازار؛ بهینه کردن زنجیره

عملکردی و رضایت مندی مشتریان؛ نگهداشت بهتر کارکنان؛

ترغیب به مسئولیت پذیری بیشتر کارکنان از طریق توسعه توانایی

های فردی؛ بهینه کردن سرمایه فکری و مدیریت دانش؛ به روز

نمودن دانش؛ توسعه تجارت مجازی؛ تسریع در ارائه آموزشهای

هدفدار و مبتنی بر نیاز و بهبود شرایط محیطی است. هرچه

آموزش با اهداف و مقاصد استراتژیک سازمان بیشتر مرتبط گردد،

تاثیر بیشتری در کارآیی و کاهش هزینه های سازمان خواهد داشت. یادگیری بیشتر در سازمان بمنظور دستیابی به این اهداف بمنزله این است که یک سازمان را با افزایش ارزش فرایندی بتوان تبدیل به یک سازمان یادگیرنده نمود.

کیگان^۱ (KEEGAN، ۲۰۰۰) ویژگیهای آموزشهای مجازی را بدین شرح برمی شمرد: رهایی از قید کلاسهای زمان بندی شده؛ رهایی از مکانهای بسته؛ رهایی از محدودیتهای زمانی؛ رهایی از پیوستن به گروههای آموزشی به منظور یادگیری؛ آموزش برای خانه داران و آموزش برای افراد بستری، شیفت، مسافران و زندانیان و... او خاطرنشان می سازد که به رغم جنبه های مثبت آموزشهای مجازی، عدم تعامل مستقیم بین دانشجو و استاد از نقاط ضعف آموزش مجازی محسوب می شود.

روشهای ارائه آموزش مجازی

آموزشهای مجازی معمولاً به سه روش غیرهمزمان،

(ASYNCHRONOUS) همزمان (SYNCHRONOUS) و ترکیبی)

(MIXED) ارائه می گردد. این سه روش را می توان سه مرحله پیاپی

نیز تلقی کرد. آموزش غیرهمزمان روشی است که فراگیران

با استفاده از امکانات و تسهیلات در نظر گرفته شده به ویژه مطالب

درسی آموزش می بینند. در این شیوه تبادل اطلاعات و دانش

با استفاده از ابزارهای الکترونیکی مانند فایل‌های مجازی، پست

الکترونیک، کنفرانسهای مجازی و... انجام می پذیرد.

آموزش همزمان، آموزش زنده است که به ارائه درس در یک

زمان خاص در کلاس مجازی توسط یک مدرس کارآموده با

فراگیران متعدد می پردازد. در این روش ویدیو کنفرانس،

کنفرانس از راه دور، کلاسهای مجازی، مذاکره مجازی و... به کار

گرفته می شود. آخرین مرحله، روش تلفیقی است که حاصل ترکیب

یا ادغام روشهای همزمان و غیر همزمان است.

نتیجه گیری

آموزشهای مجازی در کشور ما به تازگی در حال استقرار است. پس

پیشنهاد می گردد سازمانها جهت استقرار آموزشهای مجازی باتوجه

به این که هر روز نرم افزارها و امکانات جدیدی با قابلیتهای زیاد

ارائه می شود و از طرفی با کاهش قیمت آنها مواجه هستیم برای

سرمایه گذاری در این زمینه پس از فرهنگ سازی لازم، بادقت و

احتیاط و کار کارشناسی نسبت به خرید تجهیزات گرانقیمت اقدام

نمایند. در این خصوص شایسته است وزارتخانه های علوم، تحقیقات

و فناوری و فناوری اطلاعات، ستاد مشترک را تشکیل داده و از جنبه

های نرم افزاری، مغزافزاری و سخت افزاری این موضوع را

مورد بررسی و مطالعه همه جانبه قرار دهند. بررسی تجربیات

کشورهای پیشرفته همراه با مطالعه دلایل شکست برخی از پروژه

های آموزش مجازی در ایران می تواند مبنای تدوین راهنمای

علمی مناسبی گردد که یقیناً با برخورداری از پشتیبانی تئوریک قوی،

بودجه سالهای آتی دانشگاهها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی قابل

پیش بینی و تصویب خواهد بود.

اهمیت آموزش در چرخه مدیریت کیفیت جامع از طرفی و نقش

فناوری در رویکرد جدید به توسعه آموزش مجازی به عنوان ره

آورد تکنولوژی اطلاعات در کشور می تواند دانشگاه و صنعت و

نتیجتاً روند بهسازی و توسعه نیروی انسانی و بهبود کیفیت را

متحول سازد. این پدیده به عنوان یک فناوری مدرن نیاز به آشنایی،

بومی کردن و بکارگیری موثر آن در کشور دارد. مرزگستری

سازمانها و حرکت به سوی مجازی شدن راه را برای استقرار آن فراهم می کند. استقرار آموزش مجازی نیازمند در اختیار داشتن

نیروی انسان متخصص و آشنا به این فناوری، مدیریت کارآمد،

سیستم و امکانات سخت افزاری و نرم افزاری برای تبدیل محتوی

به درس افزار و... می باشد. روند توسعه سازمانها در کشور و

مزایایی که مترتب بر استقرار آموزش مجازی از جمله کاهش

هزینه های آموزشی، بهبود عملکرد و بهره وری بیشتر، تسریع در

دسترسی به بازار، تسهیل جذب و بکارگیری نیروی انسانی موردنظر

و فراهم آوردن فرصت به روزآوری دانش و... پذیرش و توسعه

این تکنولوژی را غیرقابل اجتناب می کند.

پذیرش این فناوری به دلیل جدید بودن آن حتی در کشورهای

توسعه یافته هنوز یکی از موضوعات اصلی تحقیقات روز بوده و

انتظار می رود این پدیده از ابعاد مختلف مورد تحقیق متخصصین و

محققین کشور قرار گیرد.

کپی برداری بدون ذکر نام منبع مجاز نیست

parsi e-book

منابع:

۱ - دکتر نادر قلی قورچیان - دکتر پریوش جعفری - بررسی

دانشگاههای مجازی - اقتصاد مدیریت - ۱۳۸۲ - تهران.

۲ - دکتر کامران فیضی - مسائل و راهکارهای تشکیل دانشگاههای

اینترنتی در ایران - مطالعات مدیریت - ۱۳۸۲ - تهران.

۳ - دکتر غلامحسین زمانی - مهندس شهرام مقدسی - آموزش از

راه دور رهبرانی بدیل در نظام آموزش کارکنان - دانش مدیریت

- ۱۳۷۷ - تهران.

۴ - محمدمهدی رشیدی - آموزش ONLINE - سومین کنفرانس

مدیران کیفیت - موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران - ۱۳۸۱

- تهران.

parsi e-book
WWW.PARSIBOOK.4T.COM